

Interne controleplan Regio Gooi en Vechtstreek 2022

Ons kenmerk	21.0005585
Versie	
Datum	12-11-2021
Contactpersoon	Sabien von dem Borne
E-mail	s.vondemborne@regiogv.nl

INHOUD

1. Inleiding	1
1.1 Aanleiding	1
1.2 Doel van het Intern Controleplan	1
2. Interne beheersorganisatie	2
2.1 Het Three Lines Model	2
2.2 Rol van het bestuursorgaan (algemeen bestuur)	3
2.3 Eerstelijnsrollen	3
2.4 Tweedelijnsrollen	3
2.5 Derdelijnsrollen (internal audit)	3
3. Inrichting en uitvoering van de Verbijzonderde Interne Controle (internal audit)	5
3.1 Relevante processen voor internal audit	5
3.2 Aanpak	6
3.3 Uitvoering	6
3.4 Fases binnen Verbijzonderde Interne Controle	7
4. Overige controles en onderzoeken	10
4.1 Themacontroles en themaonderzoeken	10
4.2 Single information Single audit	10
4.3 Deelverklaringen/ Subsidieverantwoording	10
5. Aandachtsgebieden vanaf het begrotingsjaar 2021 e.v.	11
5.1 BBV richtlijnen	11
5.2 IT Audits	11
5.3 Governance & Compliance (naleving wet- en regelgeving)	12
5.4 Frauderisico's	12
6. Afspraken extern accountant en internal audit	14
7. Planning en uitvoering	15

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Voor u ligt het Interne Controleplan 2022 van de Regio Gooi en Vechtstreek. Dit controleplan biedt de organisatie kaders en handvatten om de interne controlefunctie binnen de Regio in te richten. Hiermee kan de toets op de rechtmatigheid van alle baten, lasten en balansmutaties worden uitgevoerd. Het controleplan dient ook als basis voor de uit te voeren controlewerkzaamheden om de getrouwheid van de financiële verslaglegging, de doelmatigheid van de primaire processen te kunnen garanderen en efficiencyslagen te maken in de processen.

De controlewerkzaamheden zoals opgenomen in dit interne controleplan zijn gericht op het detecteren van afwijkingen van materieel belang op het niveau van beweringen¹. Hiermee kunnen indien nodig herstelwerkzaamheden tijdig worden uitgevoerd. Het normenkader voor de rechtmatigheidscontrole betreft de relevante regelgeving van hogere overheden en van de Regio zelf met betrekking tot financiële beheersing. Een voorwaarde voor een correcte uitvoering van dit interne controleplan is dat de administratieve organisatie goed ingericht moet zijn. Dit houdt in dat administratieve processen voldoende interne beheersmaatregelen bevatten om risico's op onrechtmatigheden te mitigeren en dat deze ook zijn vastgelegd in procesbeschrijvingen. Daarnaast dient naleving van wet –en regelgeving zichtbaar en toetsbaar te zijn. Bijkomend voordeel van het inrichten van de administratieve organisatie is dat het geheel aan processen is opgenomen in het kwaliteitsmanagementsysteem, ter ondersteuning aan de bedrijfsvoering van de Regio.

1.2 Invoering van de Rechtmatigheidsverantwoording

Met ingang van het verslagjaar 2022 is het dagelijks bestuur verantwoordelijk voor het opnemen van de rechtmatigheidsverantwoording (RMV) in de jaarrekening, waarmee zij verantwoording aflegt over de naleving van regels voor het financiële reilen en zeilen in de organisatie. De RMV is bedoeld om de kaderstellende en controlerende rol van het algemeen bestuur te versterken. Daarnaast is de verwachting dat er een kwaliteitsimpuls plaatsvindt voor interne processen en beheersing en dat er meer vooruitgekeken wordt door het formuleren van beheersmaatregelen (om daarmee 'fouten in de toekomst te voorkomen').

1.3 Doel van het Intern Controleplan

Het doel van het Intern Controleplan is het formuleren van een integrale aanpak voor de uitvoering van de controlewerkzaamheden van de Regio. Daarnaast genereert de uitvoering van dit interne controleplan een overzicht van de interne controle en inrichting van de beheers- en ontwikkelorganisatie van de Regio. Hiermee kan een adequate inrichting van alle processen binnen de Regio worden gewaarborgd om uiteindelijk een uitspraak te kunnen doen omtrent de rechtmatigheid, getrouwheid en doelmatigheid.

¹ Beweringen: al dan niet expliciete uitspraken door het management die in de financiële overzichten zijn opgenomen en door de accountant worden gebruikt bij het in aanmerking nemen van de verschillende soorten afwijkingen die kunnen voorkomen. Ook worden beweringen gedefinieerd als verklaringen van de entiteit, expliciet of anderszins, die zijn opgenomen in het emissieverslag zoals die worden gebruikt door de accountant om de verschillende soorten afwijkingen die zich kunnen voordoen, te overwegen.

2. Interne beheersorganisatie

De Regio voert taken uit op regionaal niveau voor haar deelnemende gemeenten. Om de belangen van haar stakeholders te kunnen waarborgen heeft de Regio het toezicht op de organisatie toevertrouwd aan het algemeen bestuur (bestuursorgaan). Het besturen van de organisatie is de verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur, dat op zijn beurt middelen en bevoegdheden aan het management delegeert om de beoogde doelstellingen te realiseren. De interne beheersorganisatie bestaat uit structuren, richtlijnen en processen die het mogelijk maken deze doelstellingen te realiseren.

Om de kwaliteit van de interne beheersorganisatie inzichtelijk te maken en te borgen is er een systeem van interne controle nodig. Een goed werkend interne controle systeem bevordert een sterke governance en risicomanagement. Het meest gebruikte interne controle systeem is het Three Lines Model van het Instituut van Internal Auditors (IIA). Dit model maakt alle structuren en processen binnen de interne beheersorganisatie inzichtelijk en geeft aan hoe risico's worden beheerst.

2.1 Het Three Lines Model

Het Three Lines Model geeft inzicht in de effectieve structuren en processen die nodig zijn om de doelstellingen te realiseren en die tegelijkertijd een sterke governance en risicomanagement ondersteunen. Om de kwaliteit van deze structuren en processen te borgen, gebruikt de Regio het Three Lines Model.

Om dit model optimaal te kunnen gebruiken houdt de Regio rekening met een aantal beginselen:

- Het model is aangepast op de doelstellingen en omstandigheden van de organisatie;
- De organisatie is bewust van de bijdrage die risicomanagement levert aan het realiseren van doelstellingen en het creëren van waarden;
- De organisatie heeft een helder inzicht in de rollen en verantwoordelijkheden in het model en de onderliggende relaties;
- De organisatie neemt maatregelen om ervoor te zorgen dat activiteiten en doelstellingen zijn afgestemd op de voornaamste belangen van stakeholders.

Het Three Lines Model van het IIA

LEGENDA: ↑ Verantwoording, rapporteren | ↓ Delegeren, richting, middelen, toezicht | ↔ Afstemming, communicatie, coördinatie, samenwerking

2.2 Rol van de bestuursorganen

Het dagelijks bestuur mandateert de uitvoeringsverantwoordelijkheid en het algemeen bestuur stelt het dagelijks bestuur respectievelijk het management op basis van het wettelijk budgetrecht middelen beschikbaar om de doelstellingen van de organisatie te realiseren en waarborgt tegelijkertijd dat de verwachtingen op het gebied van wet- en regelgeving en ethiek worden ingelost. Daarnaast creëert en houdt het algemeen bestuur samen met het dagelijks bestuur toezicht op een onafhankelijke, objectieve en competente interne auditfunctie om helderheid en vertrouwen te verschaffen over de voortgang in het realiseren van doelstellingen.

Ten aanzien van de inrichting van de interne beheersorganisatie dient het dagelijks bestuur op basis van de wettelijke taak te zorgen voor passende structuren en processen voor een effectieve governance. Het algemeen bestuur resp. het dagelijks bestuur zorgen ervoor dat de doelstellingen en activiteiten van de organisatie zijn afgestemd op de voornaamste belangen van de stakeholders.

2.3 Eerstelijnsrollen

De verantwoordelijkheid van het management om doelstellingen van de organisatie te realiseren omvat zowel eerste- als tweedelijnsrollen. De eerste lijn is verantwoordelijk voor de beheersing in de processen, ook wel procesbeheersing genoemd. De meest belangrijke risico's in de processen zijn inzichtelijk gemaakt en worden periodiek geëvalueerd. Het verantwoordelijke management heeft passende beheersmaatregelen getroffen. De beheersmaatregelen zijn gebaseerd op de geïdentificeerde risico's in het proces. De beheersmaatregelen in het proces zijn het meest duidelijk te omschrijven door invulling te geven aan de W-vragen: 'wie doet wat, waarom, wanneer, waarmee en met welk doel?'. Het management als proceseigenaar draagt zorg voor een correcte interne controle (bijvoorbeeld middels het inbouwen van procescontroles) op basis van wetgeving, gedelegeerde bevoegdheden, functiescheiding en vier-ogen-principe. De risico's en beheersmaatregelen zijn vervolgens vastgelegd in procesbeschrijvingen. Procesbeheersing vormt dan ook de eerstelijnscontrole.

2.4 Tweedelijnsrollen

Eerste- en tweedelijnsrollen kunnen in bepaalde processen worden gemixt. Sommige tweedelijnsrollen zijn aan specialisten toegewezen om aanvullende expertise, ondersteuning, monitoring en een kritische blik te bieden voor degenen met een eerstelijnsrol. Tweedelijnsrollen kunnen zich richten op specifieke doelstellingen van risicomanagement, zoals naleving van wet- en regelgeving en aanvaardbaar ethisch gedrag, interne beheersing, beveiliging van informatie en technologie, duurzaamheid en kwaliteitsborging.

De tweedelijnsrollen binnen de Regio zijn voor een deel toebedeeld aan de financiële administratie/financial control. Er is een team van drie financial controllers dat belast is met de tweedelijnscontroles op de financiële beheershandelingen. Dit zijn controles met betrekking tot activa beheer, afschrijvingen, budgetbewaking, investeringen, factuurafhandelingen en betalingen, overige inkomsten (subsidies, bijdragen derden, etc.). Binnen het proces van inkoop en aanbestedingen zijn de tweedelijnsrollen toegekend aan de afdeling inkoop. Zij voeren een integrale spend-analyse uit op basis van CPV-code. Daarnaast zijn er twee kwaliteitsadviseurs in de staf die procesaudits ten behoeve van de ISO 9001 certificering en de AVG-audits uitvoeren. Ook zijn deze adviseurs ondersteunend aan de eerste lijn door het faciliteren bij de procesbeschrijvingen.

2.5 Derdelijnsrollen (interne audit)

De interne auditfunctie (internal audit) geeft een onafhankelijk en objectief oordeel over de toereikendheid en effectiviteit van interne beheersing binnen de Regio. Zij rapporteert haar bevindingen aan het management en het algemeen bestuur om continue verbetering te bevorderen en te faciliteren. Daarbij kan zij overwegen een oordeel van andere interne en externe organen te verkrijgen.

De interne auditfunctie dient inzicht te verwerven in de interne beheersingsactiviteiten van de Regio. Het gaat hierbij om interne beheersactiviteiten die gericht risico's binnen de primaire processen beperken. Dit inzicht is noodzakelijk om verdere controlewerkzaamheden op te zetten.

De onafhankelijkheid van de interne auditfunctie ten aanzien van de verantwoordelijkheden van het management is cruciaal voor haar objectiviteit, autoriteit en geloofwaardigheid. Deze onafhankelijkheid wordt tot stand gebracht op basis van een aantal zaken. Allereerst legt zij rechtstreeks verantwoording af aan het dagelijks bestuur. Daarnaast heeft zij vrije toegang tot

mensen, middelen en gegevens die nodig zijn om haar werkzaamheden af te ronden. Hierdoor kunnen werkzaamheden onpartijdig en ongehinderd uitgevoerd worden.

Taken en verantwoordelijkheden van de interne auditfunctie

De taken en verantwoordelijkheden van de interne auditfunctie zijn het volgende:

- Legt primair verantwoording af aan het algemeen bestuur en blijft onafhankelijk van de verantwoordelijkheden van het management;
- Communiqueert onafhankelijke en objectieve bevindingen en aanbevelingen aan het management en het algemeen bestuur met betrekking tot de toereikendheid en effectiviteit van governance en risicomanagement (inclusief interne beheersing) om het realiseren van doelstellingen van de organisatie te ondersteunen en continue verbetering te bevorderen en te faciliteren;
- Rapporteert aantasting van de onafhankelijkheid en objectiviteit aan het algemeen bestuur en voert waar nodig waarborgen in.

De interne auditfunctie is onderdeel van de stafafdeling en ressorteert rechtstreeks onder het algemeen bestuur/de algemeen directeur. Daarmee heeft zij binnen de Regio een onafhankelijke positie. De interne auditfunctie wordt aangestuurd door de concerncontroller; de uitvoering van de verbijzonderde interne controle en aanvullende onderzoeken vindt plaats door het team interne audits.

Voor een adequate invulling van de derdelijnsrol zal de interne audit niet alleen de onafhankelijkheid in wezen en schijn waarborgen maar tevens handelen in overeenstemming met de fundamentele beginselen (vakbekwaamheid en zorgvuldigheid, professionaliteit, integriteit, objectiviteit, vertrouwelijkheid). Er is hier logischerwijs sprake van een groeipad ten aanzien van deze fundamentele beginselen. De interne auditfunctie zal toereikende waarborgen treffen om bedreigingen omtrent het voldoen aan de onafhankelijkheid en de fundamentele beginselen te mitigeren tot een aanvaardbaar niveau.

Enkele bedreigingen voor het zich houden aan de fundamentele beginselen kunnen zijn: eigenbelang, zelftoetsing, belangenbehartiging, vertrouwdsheid en intimidatie. De interne auditfunctie zal te allen tijde handelen met een professioneel kritische instelling en de benodigde professionele oordeelsvorming.

3. Inrichting en uitvoering van de Verbijzonderde Interne Controle (interne audit)

Met de verbijzonderde interne controle wordt getoetst of de tweedelijnscontrole en de beheersmaatregelen binnen de primaire processen adequaat en effectief hebben gewerkt. De interne auditfunctie stelt achteraf zichtbaar vast of de werkzaamheden in de eerste en tweede lijn gericht op het inzicht in de interne beheersorganisatie adequaat zijn uitgevoerd. De verkregen informatie vanuit de verbijzonderde interne controle en het (verder) inbedden van de aanbevelingen vanuit de verbijzonderde interne controle dragen bij om de bedrijfsdoelstellingen te realiseren en de kwaliteit van de bedrijfsvoering te verbeteren. Door deze werkwijze ontstaat een cyclisch proces van controle en bijsturing (PDCA-cyclus), waarbij de risico's op een niet-getrouw beeld en onrechtmatigheden steeds verder worden teruggedrongen.

Doelstelling

De doelstelling van de verbijzonderde interne controle is het verzamelen van voldoende inzicht over de beheersing van de meest belangrijke risico's op gebied van financiële rechtmatigheid en doelmatigheid van de primaire processen. Hiermee kan de interne auditfunctie het management, de directie en het algemeen bestuur adviseren over de te nemen beheersmaatregelen. Tevens dient het algemeen bestuur op basis van de Verbijzonderde Interne Controle de rechtmatigheidsverantwoording (RMV) af te geven.

Reikwijdte

De Verbijzonderde Interne Controle ten behoeve van verslagjaar 2022 zal zich focussen op financiële rechtmatigheid. Het begrip financiële rechtmatigheid wordt concreet gemaakt met behulp van drie criteria. Deze houden in dat de organisatie vaststelt dat:

1. de financiële handelingen passen binnen het kader van de geautoriseerde begroting;
2. voorwaarden in wet- en regelgeving worden nageleefd, zoals subsidievoorwaarden;
3. er een toetsing op juistheid en volledigheid van gegevens die door derden zijn verstrekt plaats vindt met het oog op het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik van regelingen (M&O).

3.1 Relevante processen voor internal audit

De aard en omvang van de risico's die betrekking hebben op de interne beheersing zijn mede afhankelijk van de kenmerken en de aard van de informatiesystemen die door de organisatie worden gebruikt. De organisatie moet ook inspelen op de risico's die uit het gebruik van de IT in de interne beheersing voortkomen. Het gebruik van IT betekent dat er specifieke risico's voor de interne beheersing van de organisatie ontstaan (bijv. ongeautoriseerde mutaties in stambestanden of systemen, ongeautoriseerde toegang tot gegevens, verlies van gegevens). Bij het verwerven van inzicht in de interne beheersingsactiviteiten van de Regio moet inzicht worden verworven in de wijze waarop de Regio heeft ingespeeld op uit IT voortkomende risico's.

Als er een significant risico is gesignaleerd, zal inzicht verworven moeten worden in de interne beheersingsmaatregelen die op dat risico betrekking hebben. In overleg met de externe accountant zijn de volgende bedrijfsprocessen voor de Regio als significant aangemerkt (waarvan de processen met een financiële impact zijn gemerkt met een *):

1. Begroting- en rapportagecyclus
2. Inkoop en aanbesteding *
3. Personeel en salarissen *
4. Ontvangen Subsidies *
5. Opbrengsten
6. Facturenafhandeling en betalingen
7. Toegangs-/informatiebeveiliging *
 - 7a. IT Audits
 - 7b. Informatieveiligheid en privacy
 - 7c. Frauderisico's identificeren en inschatten
 - 7d. Archivering bewaarplicht

De controlefrequentie is mede afhankelijk van de geïdentificeerde risico's en de geïdentificeerde omvang van zowel het risico als de financiële impact van de processen.

Naast de hiervoor genoemde – te controleren – processen worden gegevensgerichte werkzaamheden verricht om het restrisico te mitigeren tot een aanvaardbaar niveau. Tevens worden jaarlijks controles uitgevoerd in het kader van verantwoording van aan de Regio verleende subsidies (Single information Single audit en Deelverklaringen). De uitvoering van de gegevensgerichte werkzaamheden is hoofdzakelijk een verantwoordelijkheid van de afdeling financiën. Zij toetst gedurende het jaar de betrouwbaarheid van de financiële verslaggeving.

Jaarlijks moeten ook de volgende procesoverstijgende activiteiten worden uitgevoerd:

- Actualisatie rechtmatigheid normenkader (externe wetgeving en eigen regelgeving)
- Aanpassen controleprotocol na wijziging externe wetgeving en eigen regelgeving
- Actualisatie Intern Controleplan en werkprogramma's
- Actualisatie concluderende rapportages en controle formats
- Afspraken met externe accountant ten aanzien van de interne audit, waaronder de Lijst op te leveren stukken (LOTS, ook wel *Prepared By Client list (PBC)*)

3.2 Aanpak

De werkzaamheden op gebied van interne auditing worden uitgevoerd aan de hand van werkprogramma's. Deze werkprogramma's worden per proces opgesteld en waarborgen een risicogerichte controle. De werkzaamheden ten aanzien van de interne auditing worden conform de interne auditplanning uitgevoerd. Niet alle processen met de daarin opgenomen beheersmaatregelen worden jaarlijks getest. In de opzet wordt rekening gehouden met de financiële omvang en de omvang van de risico's.

De vastlegging van de interne audits vindt plaats in daarvoor ontwikkelde formats, ook wel 'Werkprogramma's'. In deze formats zijn de controlepunten opgenomen. De data van de interne audits worden opgeslagen op de centrale server van de Regio. De opgeslagen data bestaat uit:

1. Interview met proceseigenaar (eerste lijnfunctionaris) en kwaliteitscontrole (tweede lijnfunctionaris)
2. Lijncontroles
3. Vastleggingsdocument en onderbouwing met deelwaarneming(en) en bevindingen (testwerkzaamheden)
4. Concluderend memo (controle rapportage) aan de proceseigenaar
5. Ter kennisneming aanbieden van het controle rapportage aan de algemeen directeur
6. Rapportage aan het dagelijks bestuur

Op basis van gesprekken met de proceseigenaar vindt er hoor en wederhoor plaats en wordt de betrokkenheid ten aanzien van een effectieve werking van de administratieve organisatie en maatregelen van interne beheersing vergroot.

3.3 Uitvoering

De interne audit start met een interview met de proceseigenaar en de betrokken procesmedewerker. Beide functionarissen hebben inzicht in het betreffende proces, interne beheersactiviteiten en interne controlewerkzaamheden. De interne auditor toetst aan de hand van de procesbeschrijvingen de opzet en bestaan van de interne beheersmaatregelen en de juiste uitvoering van de interne controlewerkzaamheden. Tevens worden mogelijk eigen waarnemingen en controles uitgevoerd. Na het uitvoeren van de interne audit worden door middel van een controle rapportage de bevindingen, aanbevelingen en op te volgen aanwijzingen gerapporteerd aan de proceseigenaar. De proceseigenaar krijgt de mogelijkheid om hierop een reactie te geven (hoor en wederhoor). De belangrijke bevindingen en aanbevelingen vanuit de interne audit worden ter kennisneming en ter bespreking aangeboden aan de algemeen directeur aan het dagelijks bestuur gerapporteerd en indien van toepassing meegenomen in de optimalisatie van processen.

3.4 Fasen binnen Verbijzonderde Interne Controle

Ten behoeve van het interne controleproces worden er werkzaamheden uitgevoerd binnen de onderliggende fasen:

- Risico-inschattingen
- Materialiteit (goedkeurings- en rapporteringstoleranties)
- Toetsen van opzet, bestaan en werking van de AO/IB (Administratieve Organisatie/Interne Beheersing)
- Uitvoeren van gegevensgerichte werkzaamheden
- Communicatie met het algemeen bestuur en het management

Risico-inschattingen

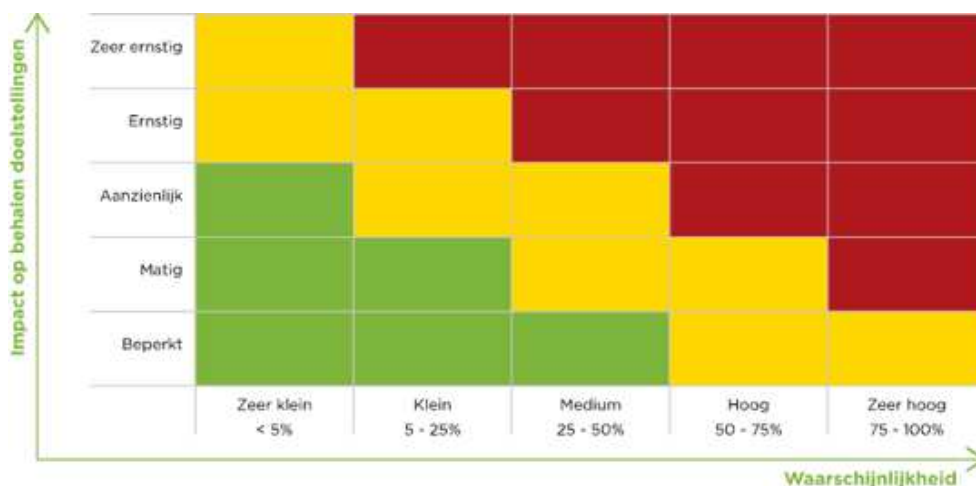
Om een oordeel te kunnen doen over de kwaliteit van de governance en interne beheersorganisatie (inclusief risicomangement) dient de interne auditfunctie inzicht te hebben in de relevante risico's binnen de processen. De interne auditfunctie voert een initiële risico-inventarisatie uit voor alle te controleren processen.

Het niet behalen van de doelstellingen wordt geformuleerd als een bedrijfsrisico. Op basis van risico-inschattingen worden deze risico's geïdentificeerd. De planning, risico-inschattingen en de controleaanpak betreffen een iteratief proces. Gedurende de controle wordt geëvalueerd of de inrichting en uitvoering van de werkzaamheden nog adequaat is; het betreft een continu herhalend proces. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden kunnen aanvullende risico's geïdentificeerd worden waarvoor een passende respons gevonden moet worden. Daarmee is dit een doorlopend proces.

De risico-inschattingen bestaan uit de volgende stappen:

- Onderkennen van risico's;
- Inschatten van risico's en de mogelijke impact bepalen;
- De risico's relateren aan alles wat er fout kan gaan;
- Inschatten van de waarschijnlijkheid dat het risico zich voor zal doen.

De geïdentificeerde risico's worden gemitigeerd tot een aanvaardbaar niveau door interne beheersingsmaatregelen dan wel gegevensgerichte werkzaamheden.

Materialiteit (goedkeurings- en rapporteringstoleranties)

De te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties en de reikwijdte van de rechtmatigheidscontrole worden opgenomen in het controleprotocol van het betreffende jaar.

Toetsen van opzet, bestaan en werking van de AO/IB

Bij het bepalen van de **opzet** van de AO/IB wordt gebruik gemaakt van interviews met de proceseigenaren en wordt kennis genomen van voorhanden zijnde handboeken, kwaliteitsmanagementsysteem, dan wel rapportages met procesbeschrijvingen.

Bij het bepalen of de AO/IB **bestaat** zoals in opzet omschreven, worden er lijncontroles uitgevoerd. Bij het uitvoeren van een lijncontrole worden items geselecteerd gedurende de controleperiode. Van desbetreffende selectie worden alle relevante documenten vergaard vanaf initiatie tot aan afronding ter inzicht in de AO/IB.

De effectieve **werking** van de AO/IB wordt aan de hand van testwerkzaamheden vastgesteld. De testwerkzaamheden worden uitgevoerd op basis van inlichtingen in combinatie met andere controlewerkzaamheden. Andere controlewerkzaamheden zouden kunnen zijn: inspectie, waarneming, externe bevestiging, herberekening, het opnieuw uitvoeren. De omvang van de testwerkzaamheden worden mede bepaald op basis van de volgende elementen:

- De frequentie van uitvoering van de interne beheersingsmaatregel;
- De verwachte mate van afwijkingen van een interne beheersingsmaatregel;
- De aard en omvang van het risico waarop de interne beheersingsmaatregel betrekking heeft.

Indien er op basis van deze elementen een verhoogd risico gedefinieerd wordt, vertaalt zich dat door in het verhoogd aantal waarnemingen (tests) van de effectieve werking van de interne beheersing. Het inschatten van de risico's en het bepalen van de omvang van de test aantallen zal uiteindelijk altijd berusten op professionele oordeelsvorming van de interne auditfunctie.

Er wordt een gelijkmatige spreiding gehanteerd over de controleperiode van de te selecteren transacties of documenten waarop de te toetsen interne beheersingsmaatregel betrekking heeft.

Schema test aantallen

Frequentie van de interne beheersingsmaatregel	Minimum aantal waarnemingen (tests) van de effectieve werking van de interne beheersingsmaatregel
Meerdere keren per dag	25 tot 60
Dagelijks	20 tot 40
Wekelijks	5 tot 15
Maandelijks	2 tot 5
Per kwartaal	2
Per halfjaar	1
Jaarlijks	1
Geprogrammeerde procedure (afhankelijk van de uitkomsten van de tests van de algemene IT-beheersingsmaatregelen)	1

Er wordt niet op alle relevante interne beheersingsmaatregelen een jaarlijkse controle uitgevoerd (dit kan tevens één maal per twee jaar zijn dan wel één maal per drie jaar). Derhalve wordt gebruik gemaakt van controle-informatie die tijdens de voorgaande periode is verkregen. Bij de bepaling hiervan wordt rekening gehouden met onder andere:

- Het vaststellen of zich wijzigingen hebben voorgedaan en indien dit niet het geval is dan wordt de interne beheersingsmaatregelen tenminste één keer per drie jaar getoetst en bij iedere controle een deel van de interne beheersingsmaatregelen. Dit om de mogelijkheid te voorkomen dat in één afzonderlijke controleperiode alle interne beheersingsmaatregelen worden getoetst waarop de interne auditfunctie voornemens is te steunen, zonder interne beheersingsmaatregelen te toetsen in de twee daaropvolgende controleperioden;
- De geïdentificeerde risico's en de mate waarin gesteund wordt op desbetreffende interne beheersingsmaatregel;
- De geïdentificeerde omvang van zowel het risico als de financiële impact van de processen;
- De effectiviteit van de interne beheersingsmaatregel en het gebruik daarvan, met inbegrip van de aard en omvang van afwijkingen in de toepassing van de maatregel die gebleken zijn bij vorige controles;
- De beantwoording van de vraag of het achterwege blijven van wijzigingen in een bepaalde interne beheersingsmaatregel een risico vormt als gevolg van gewijzigde omstandigheden.

Bij de uitvoering en vastlegging van de controlewerkzaamheden moeten concreet alle afwegingen gedocumenteerd worden op basis waarvan het aantal waarnemingen tot stand is gekomen.

Uitvoeren van gegevensgerichte werkzaamheden

Bij het uitvoeren van de gegevensgerichte werkzaamheden dient er controle-informatie te worden verkregen. Bij het verkrijgen van de controle-informatie worden de te toetsen elementen geselecteerd.

Bij het selecteren van de te toetsen elementen dienen de volgende middelen ter beschikking worden gesteld:

- Alle elementen selecteren (een onderzoek van de volledige populatie);
- Specifieke elementen selecteren; en
- Steekproeven gebruiken bij een controle.

Bij de uitvoering en vastlegging van de controlewerkzaamheden moeten concreet alle afwegingen gedocumenteerd worden op basis waarvan het aantal waarnemingen tot stand is gekomen.

Het *selecteren van specifieke elementen* kan op diverse gronden plaatsvinden, voorbeelden hiervan zijn:

- Elementen van hoge waarde of elementen van cruciaal belang; Er kan worden besloten om specifieke elementen binnen een populatie te selecteren omdat ze een grote waarde vertegenwoordigen of een ander kenmerk vertonen, bijvoorbeeld elementen die ongebruikelijk of bijzonder risicogevoelig zijn of die in het verleden aan fouten onderhevig waren;
- Alle elementen boven een bepaald bedrag. Er kan worden besloten om elementen te onderzoeken waarvan de geboekte waarden een bepaald bedrag overschrijden teneinde een groot gedeelte van het totale bedrag van een transactiestroom of rekeningsaldo te verifiëren;
- Elementen gericht op het verkrijgen van informatie. Er kan worden besloten om elementen te onderzoeken om informatie te verkrijgen over zaken zoals de aard van de transacties.

Bovenstaande dient tevens ter onderbouwing van gemaakte keuzes om tot de te toetsen elementen te komen.

Indien het wenselijk is gebruik te maken van (*statistische*) *steekproeven*, zal er overleg worden gevoerd met de externe accountant en wordt er gebruik gemaakt van hun steekproefprogramma om tot een te toetsen aantal te komen.

Communicatie met het dagelijks bestuur en het management

Een integraal onderdeel van interne auditing is de communicatie met het dagelijks bestuur en het management. Er wordt minimaal gecommuniceerd over volgende elementen:

- Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur, het management en internal audit;
- De geplande reikwijdte en timing van de Verbijzonderde Interne Controle;
- Significante problemen die zich tijdens de controle hebben voorgedaan;
- Belangrijke bevindingen;
- Alle geconstateerde rechtmatigheidsafwijzingen.

De interne auditfunctie zal met zowel het dagelijks bestuur als het management communiceren omtrent de geconstateerde tekortkomingen in de interne beheersing. Alle significante tekortkomingen zullen schriftelijk gecommuniceerd worden in de vorm van een controlerapportage.

4. Overige controles en onderzoeken

4.1 Themacontroles en themaonderzoeken

Naast de reguliere controlewerkzaamheden voert de intene auditfunctie op verzoek of uit eigen beweging themacontroles en themaonderzoeken uit.

4.2 Single information Single audit

SiSa staat voor: Single information, Single audit, eenmalige informatieverstrekking, eenmalige accountantscontrole. SiSa is sinds 2006 de manier waarop provincie, gemeenten, gemeenschappelijke regelingen (hierna: medeoverheden) zich per jaar verantwoorden over de besteding van specifieke (Rijks)uitkeringen en/of provinciale middelen.

Een doelstelling van Single information en Single audit (SiSa) voor specifieke uitkeringen en vanaf 2015 in toenemende mate dus ook voor provinciale bijdragen, is het verminderen van de verantwoordings- en controlelasten voor gemeenten, provincies en hun samenwerkingsverbanden die zijn ingesteld op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Enerzijds door als Rijk en/of provincie per specifieke uitkering of financiële bijdrage minder verantwoordingsinformatie te eisen (door te sturen op hoofdlijnen) en anderzijds door minder diepgaande accountantscontrole op regeeringsniveau. SiSa gaat uit van de reguliere jaarrekening (inclusief controle) van gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen. Door de koppeling aan de jaarrekening(controle) zijn de afzonderlijke verantwoordingen per specifieke uitkering of relevante provinciale bijdrage en de controle daarop (met bijbehorende controleprotocollen) niet nodig.

Medeoverheden verantwoorden de specifieke uitkeringen in (de toelichting op) hun eigen jaarrekening (art. 17a, 1e en 2e lid Fw). De SiSa-bijlage Verantwoordingsinformatie is onderdeel van de toelichting op de jaarrekening. Het opstellen van de jaarrekening inclusief de toelichting is de verantwoordelijkheid van de medeoverheid en dient te geschieden in overeenstemming met het BBV. De jaarrekening inclusief toelichting, waaronder de SiSa-bijlage met verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen, is het controleobject van de accountant van medeoverheden.

Het maatregelenbeleid ziet op de tijdige en plausibele verantwoording toe via SiSa. Na ontvangst van de verantwoordingsinformatie of na afloop van de maximale opschortingstermijn kunnen de verstrekkers van de specifieke uitkeringen overgaan tot het financieel vaststellen. Het ontbreken van (plausibele) verantwoordingsinformatie en/of de door de accountant gemelde fouten en onzekerheden kan gevolgen hebben voor **de hoogte van de vaststelling**. Het ontbreken van (plausibele) verantwoordingsinformatie kan gevolgen hebben voor de **budgettoekenning voor het lopende of komende jaar**. Bepalingen hieromtrent kunnen zijn opgenomen in de betreffende materiewetgeving. Control ziet erop toe dat dit proces adequaat verloopt.

4.3 Deelverklaringen/ Subsidieverantwoording

Vanuit de provincie en/of het Rijk worden subsidies verstrekt aan de Regio. Voorwaarde voor deze subsidieverlening kan zijn, dat bij de eindafrekening een controleverklaring (zogenaamde deelverklaring) wordt overgelegd op basis van het afgesproken controleprotocol. Het controleprotocol geeft richting aan de uitvoering van de werkzaamheden van de accountant. Een onderdeel van de audit is de toetsing of de gerealiseerde uitgaven voldoen aan de subsidievoorwaarden. Het niet (volledig) voldoen aan dit criterium resulteert in een verhoogd risico van terugbetaling van subsidievoorschotten. Een tussentijdse toetsing op de naleving van de voortgang van het project en de naleving van de subsidievoorwaarden is daarom van relatief groot belang. Deze werkzaamheden worden uitgevoerd door de 2^e lijn. De interne auditfunctie als 3^e lijn ziet erop toe dat dit op een adequate en toereikende wijze plaatsvindt.

5. Aandachtsgebieden vanaf het begrotingsjaar 2022 e.v.

Naast de reguliere werkzaamheden zijn er tevens aandachtsgebieden die jaarlijks de aandacht vereisen om een getrouwe en rechtmatige financiële verantwoording te kunnen garanderen.

5.1 BBV richtlijnen

Bij de vaststelling of de verantwoording zowel een getrouw als rechtmatig beeld geeft dient de organisatie te voldoen aan het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Er zijn diverse notities van kracht, onderstaand geven wij enkel de aanvullingen voor het boekjaar 2022 weer.

In 2022 moeten in overeenstemming met de BBV richtlijnen de volgende notities worden toegepast in aanvulling op de reeds van kracht zijnde notities (niet limitatief):

- Notitie Rechtmatigheidsverantwoording - reeds toegepast in dit controleplan, het controleprotocol en de financiële verordening (commissie BBV)
- Notitie Verbonden partijen (commissie BBV)
- Notitie Meerjarig Financieel inzicht voor de raad (commissie BBV)
- Notitie Vastlegging en onderbouwing prestatielevering bij inkopen door decentrale overheidsorganisaties (Commissie BADO)

Zoals aangegeven is het bovenstaande overzicht niet limitatief. De interne auditfunctie zal in samenwerking met Financiën de actuele ontwikkelingen inzake nieuwe of aangepaste notities van de Commissie BBV bewaken. Tevens is aandacht voor de vraag- en antwoord rubriek van de Commissie BBV noodzakelijk.

5.2 IT Audits

De interne auditfunctie heeft als doel om inzicht te verkrijgen in de effectiviteit dan wel leemtes in de IT gebaseerde beheersingsmaatregelen, die de Regio heeft georganiseerd om ervoor te zorgen dat de IT-systemen betrouwbaar en integer zijn (dit zijn traditionele ICT-maatregelen, zoals het beheer van toegangsrechten, continuïteit en change management). Bij geconstateerde leemtes zullen er de nodige verbeterpunten aangedragen worden op basis van haar natuurlijke adviesfunctie. Tot slot zal er daar waar mogelijk gesteund worden op IT gebaseerde beheersingsmaatregelen in plaats van op manuele beheersingsmaatregelen.

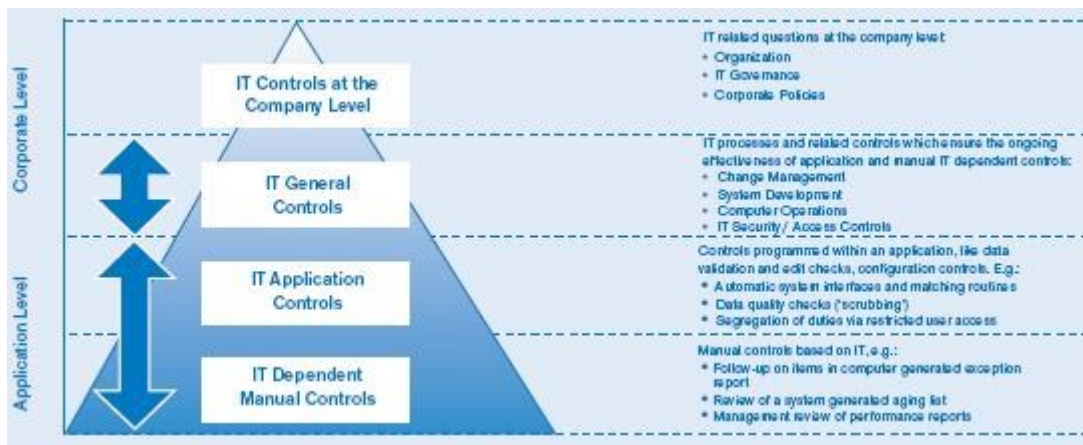
Conform het Burgerlijk Wetboek 2 Titel 9 art. 393 lid 4 doet de extern accountant melding omtrent de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. General IT Controls (GITC) waarborgen de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Zij omvatten onder andere voorschriften en procedures die van invloed zijn op applicaties en ondersteunen de effectieve werking van application controls.

Om op application controls te kunnen steunen dient er inzage te worden verkregen in de relevante GITC door het verrichten van toetsingen. De GITC bestaat uit:

- Change management (bijv. procedures bij indienst, uitdienst, wijziging van functie, test- en acceptatieprocedures door gebruikers);
- Fysieke toegangsbeveiliging;
- Logische toegangsbeveiliging (bijv. logging, rollen, rechten, verantwoordelijkheden aan de hand van autorisatiematrix en competentietabellen);
- Probleem management (afhandelingsprocedures bij gesignaleerde problemen);
- Back-up, recovery en uitwijkprocedures;
- Documentatie (schriftelijke procedurebeschrijvingen, handboeken, etc.).

In het kader van de betrouwbaarheid van de financiële verslaggeving en veiligheid van persoonsgegevens, zal de interne audit de aandacht primair focussen op de relevante applicaties. De interne audit dient de werkzaamheden in te richten om inzichten te verkrijgen in de volgende onderwerpen:

1. IT Governance
2. General IT Controls
3. Application Controls
4. Interfaces
5. Beheer van de database

De audit op de genoemde applicatie zal in overleg met de afdeling IT plaatsvinden.

5.3 Governance & Compliance (naleving wet- en regelgeving)

Het belang van een adequate inrichting en uitvoering van de interne beheersing is de afgelopen jaren steeds belangrijker geworden. Dit vloeit voort uit hogere eisen en een verscherpt toezicht van de diverse autoriteiten. De Regio zal de nodige impact ondervinden van het toezicht vanuit haar stakeholders. Door een toekomstige verschuiving van verantwoordelijkheden rondom het aspect rechtmatigheid zal het belang van een adequate interne beheersing toenemen.

Om de naleving van de relevante wet- en regelgeving te borgen is er door het Dagelijks bestuur een normenkader vastgesteld. Zowel de interne auditfunctie als de externe accountant zullen toetsen of de Regio handelt in overeenstemming met dit normenkader.

5.4 Frauderisico's

Essentieel onderdeel van het identificeren en inschatten van frauderisico's betreft het evalueren van frauderisicofactoren.

Hierbij worden inschattingen gemaakt in hoeverre er zich gebeurtenissen of omstandigheden kunnen voordoen, welke wijzen op een stimulans of druk om fraude te plegen of welke een gelegenheid scheppen om te frauderen.

Onderdeel van het risicomanagement is het identificeren en inschatten van deze frauderisico's. Bij de inschattingen wordt rekening gehouden met mogelijke opzettelijke afwijkingen voortkomend uit frauduleuze financiële verslaggeving en oneigenlijke toe-eigening van activa.

Een mogelijk frauderisico wordt aangemerkt als een significant risico waaraan bijzondere aandacht wordt besteed. Hierbij zal er minimaal de opzet en het bestaan van de relevante interne beheersing worden getoetst. Bij het identificeren van mogelijke frauderisico's bestaan de werkzaamheden onder andere uit:

- Informeren naar de interne fraudebeheersing;
- Informeren naar ontdekte of vermoede fraudes;
- Beoordelen of zich frauderisicofactoren voordoen;
- Initiële cijferanalyse;
- Het staven aan andere informatie.

Er dient een frauderisico analyse te worden opgesteld waarin de volgende elementen zijn opgenomen:

1. Uitwerking van de fraudedriehoek zijnde gelegenheid, druk en rationalisatie
2. Inventarisatie van de bruto-fraude risico's. Op basis van een analyse van kwetsbare functies, activiteiten, geldstromen en eerdere fraude incidenten wordt een inventarisatie gemaakt van potentiële risicogebieden. Bij het inschatten van de frauderisico's is het verstandig reeds getroffen beheersmaatregelen buiten beschouwing te laten. Hierdoor komen de zuivere risico's naar voren, ook wel de bruto risico's genoemd.

3. De bruto-fraude risico's worden ingedeeld in een kwadrant rekening houdende met de kans en de waarschijnlijkheid.
4. De uitkomsten van het kwadrant zijn richtinggevend voor de risico's waaraan extra aandacht wordt besteed. De focus is op de risico's met een hoge kans van voorkomen en een hoge impact op de organisatie.
5. Identificatie van de beheersmaatregelen om de geïdentificeerde risico's te verkleinen.
6. Identificatie van de netto-fraude risico's. Nadat een juist en compleet beeld bestaat van deze risico's kan worden bepaald of de bestaande beheersmaatregelen volstaan, welke (aanvullende) beheersmaatregelen nodig zijn en/of een bewuste keuze wordt gemaakt voor het aanvaarden van een mate van resterende risico's.

6. Afspraken extern accountant en interne audit

De interne auditfunctie heeft een onafhankelijke rol en voert de werkzaamheden uit op basis van professionele oordeelsvorming van het team zelf. De externe accountant kan gebruik maken van deze werkzaamheden; hierbij dienen er adequate afspraken gemaakt te worden.

Bij de inrichting en uitvoering van de werkzaamheden houdt de externe accountant (op termijn) rekening met NV COS 610²: "Gebruikmaken van de werkzaamheden van interne auditors". Deze Standaard behandelt de verantwoordelijkheden van de accountant indien deze gebruik maakt van de werkzaamheden van een interne audit. Dit omvat het gebruik maken van de werkzaamheden van de interne audit bij het verkrijgen van controle-informatie én het gebruik maken van een interne audit om directe ondersteuning aan de extern accountant te verlenen onder aansturing, het toezicht en de beoordeling van de externe accountant.

Dit Interne Controleplan sluit aan op het 'Controleprotocol' voor de accountantscontrole op de jaarrekeningen van de Regio. De resultaten van de werkzaamheden die door de interne auditfunctie zijn verricht, worden door de externe accountant gereviewd. Op basis van deze review stelt de accountant vast of hij voor zijn jaarrekeningcontrole kan steunen op de werking van de administratieve organisatie en de maatregelen van interne beheersing van de Regio.

Het blijft de verantwoordelijkheid van de accountant om te bepalen of van de werkzaamheden van de interne auditfunctie of directe ondersteuning van interne auditors gebruik kan worden gemaakt en, zo ja, op welke terreinen en in welke mate. Tevens is het zijn verantwoordelijkheid om te bepalen of de werkzaamheden adequaat zijn voor de doeleinden van de controle. Tot slot blijft het de verantwoordelijkheid van de accountant om adequate afstemmingen te maken omtrent de werkzaamheden, op de uitvoering toe te zien, en deze te beoordelen.

De externe accountant en de Regio zullen de nodige afspraken maken omtrent de vereiste objectiviteit en competentieniveau van de interne auditors. Beiden zullen toereikende afspraken maken omtrent de inhoud van het werk.

De accountant beoordeelt de werkzaamheden die door de interne auditors zijn uitgevoerd. De accountant dient zich op basis hiervan te vergewissen dat de interne auditors voldoende en geschikte controle-informatie hebben verkregen om de conclusies die op die werkzaamheden zijn gebaseerd te onderbouwen.

De uitgevoerde werkzaamheden van de interne auditfunctie zullen met de accountant gedeeld worden tijdens de interim-controle en de jaareinde controle als zijnde roll-forward van de interim-controle. De roll-forward werkzaamheden staan in het teken van vaststelling dat de interne beheersing nog steeds effectief heeft gewerkt in de periode tussen uitvoering interim-controle en einde boekjaar.

De uitvoering van de interim-controle maakt onderdeel uit van de risico-inschattingen van de accountant. Op basis van deze werkzaamheden richt de accountant de gegevensgerichte werkzaamheden in welke tijdens de jaareinde controle uitgevoerd zullen gaan worden. Na uitvoering van de interim-controle brengt de accountant aan de hand van een management letter verslag uit. Na uitvoering van de jaareinde controle brengt de accountant het accountantsverslag en de controleverklaring uit.

Ter toetsing van getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording zal de externe accountant een re-performance uitvoeren op de werkzaamheden die de interne auditfunctie heeft verricht ten aanzien van haar oordeel omtrent de financiële rechtmatigheid. In dit kader is het van belang dat de externe accountant vroegtijdig wordt betrokken bij de totstandkoming van de rechtmatigheidsverantwoording.

² Op korte termijn kan de Regio nog niet voldoen aan 610. De ambitie is hier naartoe te groeien, maar dat zal wel eisen stellen aan mensen, middelen en methoden.

7. Planning en uitvoering

De planning van de werkzaamheden is nog niet vastgesteld, maar vindt gedurende het jaar plaats. Gezien het feit dat de risico-inschatting een iteratief proces betreft kan dat effect hebben op de inrichting en uitvoering van de controlewerkzaamheden.

Het Intern Controleplan Regio Gooi en Vechtstreek 2022 wordt afgestemd met de accountant, daarna vastgesteld door het dagelijks bestuur en wordt ter kennisname aangeboden aan het algemeen bestuur.